ARREST VAN HET HOF (Vijfde kamer)
29 januari 1985 *

In zaak 147/83,

Münchener Import-Weinkellerei Herold Binderer GmbH, te München (Bondsrepubliek Duitsland), vertegenwoordigd door W. Neumann, H. D. Steichele en B. G. Maier, advocaten te München,

verzoekster,

tegen

Commissie van de Europese Gemeenschappen, vertegenwoordigd door P. Karpenstein als gemachtigde,

verweerster,

en

Bondsrepubliek Duitsland, vertegenwoordigd door J. Sedemund, advocaat te Keulen, domicilie gekozen hebbende te Luxemburg ter Duitse ambassade, Avenue Émile-Reuter 20-22,

interveniënte,

betreffende

— een beroep tot nietigverklaring van artikel 1, lid 3, sub g, van verordening nr. 1224/83 van de Commissie van 6 mei 1983 houdende tweede wijziging van verordening nr. 997/81 houdende uitvoeringsbepalingen voor de omschrijving en de aanbiedingsvorm van wijn en druivemost (PB L 134 van 1983, blz. 1), voor zover deze bepaling het gebruik van de termen „spätgelesen" en „ausgelesen" verbiedt als vertaling van aanduidingen betreffende een betere kwaliteit van wijn;

— subsidiair, een beroep tot vergoeding van de schade die verzoekster lijdt doordat voornoemde verordening haar het gebruik van de termen „spätgelesen" en „ausgelesen" voor de toekomst verbiedt,

* Procestaal: Duits.

wijst

HET HOF VAN JUSTITIE (Vijfde kamer),

samengesteld als volgt: O. Due, kamerpresident, C. Kakouris, U. Everling, Y. Galmot en R. Joliet, rechters,

advocaat-generaal: P. VerLoren van Themaat
griffier: D. Louterman, administrateur

*

het navolgende

ARREST

(omissis)

In rechte

1 Bij verzoekschrift, neergelegd ter griffie van het Hof op 19 juli 1983, heeft de Münchener Import-Weinkellerei Herold Binderer GmbH, gevestigd te München (Bondsrepubliek Duitsland), beroep ingesteld:

— op grond van artikel 173 EEG-Verdrag, tot nietigverklaring van artikel 1, lid 3, sub g, van verordening nr. 1224/83 van de Commissie van 6 mei 1983 houdende tweede wijziging van verordening nr. 997/81 houdende uitvoeringsbepalingen voor de omschrijving en de aanbiedingsvorm van wijn en druivemost (PB L 134 van 1983, blz. 1), voor zover deze bepaling het gebruik van de termen „spätgelesen" en „ausgelesen" verbiedt als vertaling van aanduidingen betreffende een hogere kwaliteit uit van derde landen ingevoerde wijn;

* gehoord de conclusie van de advocaat-generaal ter terechtzitting van 11 december 1984,

— subsidiair, op grond van artikel 215 EEG-Verdrag, tot vaststelling van de aansprakelijkheid van de Commissie voor de schade die verzoekster lijdt doordat voornoemde bepaling haar het gebruik van de termen „spätgelesen" en „ausgelesen" voor de toekomst verbiedt.

2 Verzoekster importeert en verhandelt in de Bondsrepubliek Duitsland wijnen uit andere Lid-Staten en uit derde landen. Zij is in het bijzonder gespecialiseerd in de invoer van wijnen uit Hongarije en Joegoslavië, waar van oudsher wijnen worden geproduceerd waarvan de kwaliteitsaanduiding in het Duits kan worden vertaald met de woorden „Spätlese" en „Auslese" en die enige gelijkenis vertonen — dit is een van de geschilpunten — met de in de Bondsrepubliek Duitsland geproduceerde „Spätlesen" en „Auslesen".

3 Artikel 30, lid 7, van verordening nr. 355/79 van de Raad van 5 februari 1979 houdende vaststelling van de algemene voorschriften voor de omschrijving en de aanbiedingsvorm van wijn en druivemost, bepaalt:

„Voor de omschrijving op de etikettering van ingevoerde produkten worden de in de artikelen 27, 28 en 29 bedoelde vermeldingen aangebracht in één of meer officiële talen van de Gemeenschap.

Daarentegen worden de volgende vermeldingen:

—...

— de vermeldingen betreffende een hogere kwaliteit als bedoeld in artikel 28, lid 2, sub c),

—...

—...

—...

aangebracht in één der officiële talen van het derde land van oorsprong. Deze vermeldingen kunnen bovendien in een officiële taal van de Gemeenschap geschieden.

Het gebruik van bepaalde vermeldingen ten gevolge van de vertaling van de in de tweede alinea bedoelde vermeldingen, kan worden geregeld door uitvoeringsbepalingen."

Artikel 43 van de onderhavige verordening preciseert, dat de omschrijving en de aanbiedingsvorm van de wijnen geen aanleiding mogen geven tot verwarring omtrent de aard, de oorsprong en de samenstelling van deze wijnen.

4 Verordening nr. 997/81 van de Commissie van 26 maart 1981 houdende uitvoeringsbepaligen voor de omschrijving en de aanbiedingsvorm van wijn en druivemost (PB L 106 van 1981, blz. 1) bepaalt in artikel 2, lid 4, tweede alinea, tot uitvoering van voornoemd artikel 30, lid 7, van verordening nr. 355/79, dat „een aanduiding met betrekking tot een hogere kwaliteit... op de etikettering van een ingevoerde wijn niet in de Duitse taal mag worden vertaald met een van de volgende termen: ... ‚Spätlese', ‚Auslese' ..."

5 Naar aanleiding van de vaststelling van deze bepaling wendde verzoekster zich tot de bevoegde autoriteiten in de Bondsrepubliek en tot de Commissie met het voorstel, dat zij in plaats van de termen „Spätlese" en „Auslese" de adjectieven „spätgelesen" en „ausgelesen" zou gebruiken, ten einde zowel de nieuwe verordening te respecteren als de betrokken Hongaarse termen zo getrouw mogelijk te vertalen. In een brief van 14 augustus 1981 verklaarde de Commissie met dit voorstel in te stemmen. Dit bracht verzoekster naar haar zeggen ertoe, wijnen uit Hongarije en Joegoslavië in te voeren en onder genoemde benamingen in de Bondsrepubliek in de handel te brengen.

6 Onder deze omstandigheden werd genoemde verordening nr. 1224/83 van de Commissie van 6 mei 1983 vastgesteld, waarvan artikel 1, lid 3, sub g, bepaalt: „Een aanduiding met betrekking tot een hogere kwaliteit... mag op de etikettering van ingevoerde wijn niet in het Duits worden vertaald met een van de volgende termen: ... ‚Spätlese', ‚Auslese', ... ‚spätgelesen' en ‚ausgelesen'."

7 In de vijfde overweging van verordening nr. 1224/83 wordt voor het verbod op het gebruik van genoemde adjectieven de volgende reden aangevoerd: „dat moet worden voorkomen dat de consument wordt misleid door het gebruik van een aanduiding met betrekking tot een hogere kwaliteit voor bepaalde in de Gemeenschap ingevoerde wijnen waarvoor minder strenge etiketteringsvoorschriften gelden, maar dat daarbij ten aanzien van de omschrijving van deze wijnen geen discriminatie mag ontstaan ten opzichte van wijnen van oorsprong uit de Gemeenschap; dat namelijk rekening moet worden gehouden met de bijzondere weersomstandigheden in de landen waar de ingevoerde wijnen zijn verkregen en dat derhalve moet worden verboden op de etikettering van deze ingevoerde wijnen de termen ‚spätgelesen' en ‚ausgelesen' te vermelden, ook wanneer het gaat om vertalingen van termen die overeenkomstig de voorschriften van het derde land van oorsprong mogen worden gebruikt".

8 Genoemd artikel 1, lid 3, van verordening nr. 1224/83 vormt het voorwerp van het onderhavige beroep, dat zowel strekt tot nietigverklaring van de bestreden bepaling als tot vaststelling dat de Commissie aansprakelijk is voor de schade die verzoekster zou hebben geleden, doordat het gebruik van de termen „spätgelesen" en „ausgelesen" voor de toekomst wordt verboden.

De vordering tot nietigverklaring

9 Volgens de Commissie en de regering van de Bondsrepubliek Duitsland, interveniënte, is deze vordering niet-ontvankelijk, op grond dat de bestreden bepalingen van verordening nr. 1224/83 verzoekster rechtstreeks noch individueel raken.

10 Volgens verzoekster daarentegen is haar beroep tot nietigverklaring ontvankelijk, daar het in de bestreden bepaling van verordening nr. 1224/83 vervatte vertaalverbod alleen maar kan slaan op de etikettering van uit Hongarije en Joegoslavië afkomstige wijn die uitsluitend voor de Duitse markt bestemd is; in de Bondsrepubliek Duitsland zouden alleen verzoekster en twee andere ondernemingen deze wijnen hebben ingevoerd en in de handel gebracht; aangezien het in landen met staatshandel gebruikelijk is dat met een aantal alleenimporteurs in de importerende landen leveringscontracten op lange termijn worden afgesloten, zijn deze handelaars gespecialiseerd in die zin, dat elk hunner bepaalde soorten wijn invoert; tenslotte blijkt uit de ontstaansgeschiedenis van de betrokken bepaling, dat zij in werkelijkheid alleen verzoekster treft.

11 Ingevolge artikel 173, tweede alinea, EEG-Verdrag is een door een particulier ingesteld beroep tot nietigverklaring ontvankelijk indien de bestreden handeling, zelfs indien zij in de vorm van een verordening is genomen, in werkelijkheid een beschikking is die hem rechtstreeks en individueel raakt. Deze bepaling heeft met name ten doel te voorkomen dat de gemeenschapsinstellingen, enkel door de vorm van een verordening te kiezen, het beroep van een particulier tegen een beschikking die hem rechtstreeks en individueel raakt onmogelijk kunnen maken; daartoe bepaalt zij, dat de gekozen vorm de aard van de handeling niet kan wijzigen.

12 Gelijk het Hof in het arrest van 6 oktober 1982 (zaak 307/81, Alusuisse, Jurispr. 1982, blz. 3463) overwoog, is een door een particulier ingesteld beroep evenwel niet ontvankelijk wanneer het is gericht tegen een verordening met een algemene strekking, als bedoeld in artikel 189, tweede alinea, EEG-Verdrag, waarbij het

criterium ter onderscheiding van verordeningen en beschikkingen volgens 's Hofs vaste rechtspraak in de al dan niet algemene strekking van de betrokken handeling moet worden gezocht. Derhalve dient de aard van de bestreden handeling te worden beoordeeld, en in het bijzonder de rechtsgevolgen die zij beoogt teweeg te brengen of daadwerkelijk teweegbrengt.

13 Te dezen moet worden vastgesteld, dat de bestreden bepaling van verordening nr. 1224/83 het gebruik van bepaalde vertalingen verbiedt aan alle handelaren die de betrokken wijnen uit derde landen in de Gemeenschap invoeren of nog zullen invoeren. Ten aanzien van de importeurs heeft deze maatregel derhalve een algemene strekking in de zin van artikel 189, tweede alinea, EEG-Verdrag, daar hij van toepassing is op objectief omschreven situaties en rechtsgevolgen heeft voor algemeen en in abstracto omschreven categorieën van personen. Gelijk het Hof eerder al overwoog, gaat het verordenend karakter van een handeling overigens niet verloren door het enkele feit dat het aantal — of zelfs de identiteit — der rechtssubjecten op wie zij op een gegeven ogenblik van toepassing is, kan worden bepaald.

14 Gelijk het Hof voorts reeds overwoog, berust het onderscheid tussen een vordering en een beschikking uitsluitend op de aard van de handeling en de rechtsgevolgen die zij teweegbrengt, en niet op de modaliteiten volgens welke zij tot stand komt.

15 Uit het voorgaande volgt, dat de bestreden bepaling van verordening nr. 1224/83 verzoekster niet individueel raakt, en dat deze verordening derhalve niet krachtens artikel 173, tweede alinea, EEG-Verdrag kan worden bestreden. Het beroep tot nietigverklaring moet dan ook niet-ontvankelijk worden verklaard.

De subsidiaire vordering tot vaststelling van de aansprakelijkheid van de Commissie

16 Verzoekster stelt dat, zo het Hof de bestreden bepaling niet nietig mocht verklaren, deze niettemin een ernstige weerslag heeft op de door haar „opgebouwde en beoefende handel". Verzoekster zou op grond van het door de Commissie op 14 augustus 1981 gegeven gunstig advies ter zake van het gebruik van de termen „spätgelesen" en „ausgelesen", aanzienlijke investeringen hebben gedaan om de uit Hongarije en Joegoslavië afkomstige wijnen in de Bondsrepubliek Duitsland in te voeren en in de handel te brengen. De Gemeenschap zou derhalve gehouden zijn tot schadevergoeding. Nu de omvang van de schade onmogelijk nauwkeurig kan worden bepaald, meent verzoekster er rechtens voldoende belang bij te hebben, dat nu reeds door het Hof wordt vastgesteld dat de Gemeenschap haar schade moet vergoeden.

17 De Commissie en de Bondsrepubliek Duitsland stellen vooreerst dat deze vordering niet-ontvankelijk moet worden verklaard, op grond dat de gestelde schade een loutere eventualiteit is en verzoekster het oorzakelijk verband tussen de handeling van de Commissie en de evolutie van haar invoermogelijkheden niet heeft aangetoond.

18 Voorts doen de Commissie en de Bondsrepubliek Duitsland gelden, dat deze vordering in elk geval ongegrond is, daar in casu geen sprake is van een voldoende duidelijke schending van een hogere rechtsnorm strekkende tot bescherming van particulieren. Het schrijven van de Commissie van 14 augustus 1981 diende slechts ter verduidelijking van de rechtssituatie op een bepaald ogenblik. Verzoekster zou daaraan geen aanspraak op handhaving van die situatie kunnen ontlenen. Tenslotte zou verordening nr. 1224/83 voorzien in een zeer soepele overgangsregeling, die er juist toe strekt te voorkomen, dat de betrokkenen abnormale schade lijden.

19 Gelijk het Hof reeds meerdere malen overwoog (arresten van 2 juni 1976, gevoegde zaken 56-60/74, Kampffmeyer e.a., Jurispr. 1976, blz. 711, en 2 maart 1977, zaak 44/76, Eier-Kontor, Jurispr. 1977, blz. 393), staat artikel 215 EEG-Verdrag niet in de weg aan een beroep op het Hof, zelfs niet wanneer het nadeel nog niet nauwkeurig kan worden becijferd, maar moet het wel een ophanden zijnde en met voldoende zekerheid te verwachten schade betreffen.

20 In casu moet worden vastgesteld, dat aan deze voorwaarden niet is voldaan. Hetgeen verzoekster aanvoert omtrent de schade die zij beweert te hebben geleden, roept twijfels op en is onnauwkeurig. Zo vordert verzoekster in haar opmerkingen bij de door de Commissie opgeworpen exceptie van niet-ontvankelijkheid slechts, „dat de Gemeenschap haar de eventuele toekomstige schade zal vergoeden" voortvloeiend uit het verbod op het gebruik van de betrokken vertalingen, en spreekt zij van „eventuele" schade. Ook de vragen die het Hof op dit punt ter terechtzitting heeft gesteld, hebben onvoldoende aanwijzingen verschaft, dat het in casu gaat om een ophanden zijnde en met voldoende zekerheid te verwachten schade.

21 Derhalve moet ook de vordering tot vaststelling van de aansprakelijkheid van de Commissie worden afgewezen, waarbij in het midden kan blijven of zij niet-ontvankelijk dan wel ongegrond is.

22 Uit het voorgaande volgt, dat het beroep over de gehele lijn moet worden verworpen.

Kosten

23 Ingevolge artikel 69, paragraaf 2, van het Reglement voor de procesvoering moet de in het ongelijk gestelde partij in de kosten worden verwezen, voor zover zulks is gevorderd. Aangezien verzoekster in het ongelijk is gesteld, dient zij in de kosten te worden verwezen.

HET HOF VAN JUSTITIE (Vijfde kamer),

rechtdoende:

1) Verwerpt het beroep.

2) Verwijst verzoekster in de kosten van het geding.

Due Kakouris

Everling Galmot Joliet

Uitgesproken ter openbare terechtzitting te Luxemburg op 29 januari 1985.

De griffier
P. Heim

De president van de Vijfde kamer
O. Due